

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 55.

V Ljubljani, v saboto 9. oktobra 1897.

Letnik II.

„Slovenski List“ izhaja v sredo in soboto. **Naročnina** je za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold. Vsaka številka stane 5 novč. — **Dopisi** pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ v Ljubljani. — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** se pošiljajo upravništvu „Slov. Lista“ v Ljubljani. Uredništvo in upravništvo sta v Ljubljani, **Gradišče št. 15.** Uradne ure od 10. do 12. dopoldne. — **Oznanila** se računajo po navadni ceni.

Odmev iz Korotana.

»Bratje! to mi dovolite,
Da Vam dajam krepko roko
In ljubezen pregloboko.«

S temi pesnikovimi besedami naj je pozdravil vseslovenski shod njega otvoritelj dr. Šušteršič, ko je videl dne 14. septembra t. l. v beli Ljubljani toliko v slogi in domovinski ljubezni zbrana naroda. Da, bratje smo si vsi na prelepi slovenski zemlji! Na tej zemlji zagledali smo beli svet; nas vse je najprej ogledovalo prijazno oko, oko polno ljubezni, objemale in božale so nas roke mile matere slovenske, slovanske. Ko smo se po velikanski dvorani „Ljubljanskega Sokola“ okrog ozirali, se nam je širilo srce. Tu nismo videli nobenega odpadnika, temveč le verne sinove matere Slave — zbrane v slogi in jedinstvi. Lep vtis je baš to učinilo na nas koroške Slovence. Dal Bog, da bi ostali Slovenci vsigdar zvesti svojemu narodu, spoštovali mili nam jezik, da bi bili pravi prijatelji in bratje ter ne zabili besed pesnikovih:

»Če nam je ljubezen mati,
Ino sloga nas pobrati,
Večna bo Slovencev čast.«

Radostnim srcem in velikim navdušenjem zapuščali smo belo ljubljano, — ker smo jo videli složno in jedino. Naj bi le srce vse Slovenije ostalo zdravo, naj bi nikdar več ne zavladala nesloga, vsled katere trpijo, da ne rečem poginjajo, pokrajinski Slovenci! Proč zanaprej z osebnimi prepričanji! Smoter prepomembnemu vseslovenskemu shodu je vendar bila razprava, kako pomagati celemu narodu slovenskemu do boljše bodočnosti, oziroma kako zagotoviti pokrajinskim Slovincem, posebno nam koroškim Slovincem, ki se že potapljamo v morju germanskem, narodni obstanek. Proč s tistimi akademičnimi in sofisticnimi razpravami o napredku in bodočnosti našega naroda, ki so se čule ob času shoda pri raznih prilikah! Narodu našemu

je treba res omike in napredka, ali vse to na krščanski podlagi. Narod modern, brezverski nima bodočnosti. In vsi tisti, ki hočejo naš narod izgojevati in učiti na drugi, ne na krščanski podlagi, so sovražniki njegovi. „Proč z versko šolo!“ — smo pa tudi slišali tu in tam govoriti rešitelje naroda slovenskega. Obžalujemo, da se kaj takega govori in piše v Ljubljani. Obžalujemo, da moške s takimi nazori pišejo v dnevnik slovenski in delajo politiko za slovenski narod.

Že stari narodi so se le ohranili in imeli moč, dokler so imeli stalno vero v svoje bogove. Ko je pa jela poslednja pešati in ko sta izgubila Grk in Rimljan vero svojo, izgubila se je tudi njuna narodnost, in naroda sta poginila.

Tužna bila so poročila izvenkranjskih Slovencev, zlasti Primorcev in štajarskih Slovencev. Toda štajarski in tudi primorski Slovenci ne morejo poginiti, ker imajo toliko svetnih in duhovnih navdušenih zagovornikov in voditeljev, ali narod naš koroški, ki ga učijo ter vodijo razun peščice posvetnih mož le nekateri Einspielerji in drugi duhovniki, je pa v nevarnosti. Primorci in štajarski Slovenci imajo pogoj za življenje za narodni obstoj — to je šola slovenska, a koroški Slovenci je nimamo. Pri drugih pokrajinskih Slovincih se izobrazuje mladina v svojem maternem jeziku v ljudski šoli, ali naša slovenska mladina se tega ne uči, ker jo podučujejo večinoma nemški učitelji.

Vitalno, kardinalno vprašanje za nas so šole. Ako jih dobimo, bomo živeli, če ne, smo izgubljeni! — Da so se z navdušenjem sprejele Koroške se tičóče resolucije, zlasti resolucije o naših tužnih ljudskih šolah, smo zadovoljni, in želimo le, da bi se kmalu našim državnim poslancem posrečilo, storiti odločilne korake glede naših šol. Zadnji čas je, da se zajeze nečuvne krivice, ki se delajo nad našo mladino. Le pravične šole nas zamorejo rešiti. Če te imamo, bomo še važen faktor in važna postojanka

na severu za deželo posestrimo — Kranjsko, a ne „ničla“, kakor smo slišali nekaj v Ljubljani. Nasprotno, če nas ne bo, postanejo Kranjci „ničle“, to je: izginejo lahko z zgodovinskega pozorišča. Bog čuvaj naš narod in njega voditelje! Naj duh složni nas jedini v prosep naroda slovenskega! —p.

Vabilo na pristop k društvu „Gospodinska šola“.

Klic po višji ženski naobrazbi odmeva po vseh naprednih državah. V Avstriji, še bolj pa po drugih evropskih državah odpirajo se zadnji čas višja ženska učilišča in celo vrata univerz niso ženskam več zaprta. Tudi naš narod dobil je pred dobrim letom višjo dekleško šolo v Ljubljani.

Kakor se je veseliti tega stremjenja po splošni ženski naobrazbi, vendar nam to ne sme kaliti pogleda na realno življenje, katero kaže, da je še neka druga naobrazba ženske ravno tako, če ne še bolj potrebna — in ta je strokovna naobrazba v gospodinjstvu, naobrazba ženske za bodoči poklic žene, matere in gospodinje.

Mož mora med svet v borbo za obstanek, žena pa vlada domu, vzgaja otroke in gospodari z zaslužkom svojega moža. Tako je v zlasti v največjem delu naroda, v manj imovitih in ubožnih njegovih rodbinah. Skrb vsakega naroda mora tedaj biti, da postane iz njegovega ženskega naraščaja rod dobrih, skrbnih žen, razumnih vzgojiteljic otrok ter varčnih gospodinj. To se dosega z gospodinskimi šolami. Da so gospodinske šole za vzgojo dobrih gospodinj v širokih slojih naroda potrebne, uvideli so nekateri naprednejši narodi že pred mnogimi leti. Severna Amerika, Švica in južna Nemčija imajo vse polno gospodinskih šol. Da, v Švici deležna je skoraj vsaka gorska vas vsaj gospodinskih tečajev.

Jernej Kopitar.

Prihodnji torek, dne 12. t. m., zagrne slovenska zemlja telesne ostanke jednega izmed prvih svojih sinov: v domači zemlji bodo odslej počivale kosti slavnega učenjaka Jerneja Kopitarja.

Porodil se je Kopitar dne 21. avg. l. 1780. v Repnjah, v vodiški fari, kjer je imel njegov oče pol kmetije. Dne 25. januarja l. 1790. je pripeljal oče mladega Jernejca v Ljubljano v šolo. Umrta sta pa mlademu dijaku oče in mati že l. 1794. za kužno boleznijo. Pet let pozneje je postal Jernej Kopitar domači učitelj sestranu barona Žige Cojza. V Cojzevi hiši se mu je odprl vir učenosti. Žiga Cojz, mecen slovenske književnosti, je bil tačas najbogatejši in najučenejši mož v Ljubljani. Kopitarja si je kmalu napravil za tajnika, knjižničarja in pomočnika pri urejanju svojih lepih rudninskih zbirk. Kopitar in Valentin Vodnik sta bila odslej vedno pri Cojzu domača gosta, kakor bi bila njegova sinova. L. 1809. je prišel Kopitar na Dunaj, kjer je postal skriptor in pozneje prvi kustos dvorne knjižnice. Pisal je učena jezikoslovna dela, objavljala staroslovenske spomenike in mnogo dopisoval v književnih zadevah z Dobrovskim in drugimi učenjaki. Spoštovali so ga vse Evrope učeni možje kot prvaka v slovanski vedah in častile

so ga kronane glave. Avstrijski cesar ga je imenoval dvornim svetnikom. Ravno se je Kopitar odpravljal v Rim, da bi po želji sv. očeta ondi osnoval stolico za slovansko književnost, kar zbolil za sušico, ki mu je končala življenje. Umril je na Dunaju dne 11. avgusta l. 1844. Dne 22. avg. 1880. je „Slov. Matica“ z veliko slavnostjo vzdala Kopitarju v rojstveni hiši v Repnjah spominsko ploščo in prof. Marn je spisal knjigo „Kopitarjeva Spomenica“. Preprosto nagrobno ploščo mu je pa že l. 1845. na Markovem*) pokopališču na Dunaju dal napraviti ob doneskih Kopitarjevih častilcev prijatelj dr. Fesl. Ta plošča se sedaj prepelje v Ljubljano in vzdala nad Kopitarjevimi telesnimi ostanki na starem pokopališču pri sv. Krištofu.

Napis na tej zgodovinski plošči slove:

BARTHOLOMAEUS KOPITAR
CARANTANUS
NATUS IN PAGO REPNJE AD AEMONAM
D. 23. M. AUGUSTI 1780
IN SLAVICIS LITERIS AUGENDIS
MAGNI DOBROVICH
INGENIOSUS AEMULATOR
OBITI VINDOBONAE D. 11. AUGUSTI 1844

*) Včerajšnji »Slovenec« je pisal: »Pokopališče sv. Marksa (ne: Marka, kakor se po povabilih čita)«. In vendar je »Marka« pravo. Nemski srednjeveški Marx je latinski Marcus in slovenski Marko.

Naj dodamo temu spisu drobtinico, namreč doslej še nenatisnjeno zanimivo prošnjo, katero je vložil Kopitar na cesarja dne 27. novembra l. 1809., ko je prosil službo skriptorja na dunajski dvorni knjižnici. (Prepis leži v muzeju Rudolfinu v Ljubljani.) Glasi se ta prošnja v prevodu tako:

Vaše Veličanstvo!

„Podpisanec prosi najudaneje, da bi dobil na dvorni knjižnici mesto skriptorja, ki se je izpraznilo s smrtjo Josipa Schober-a.

Podpisanec ni le za časa svojih studij po navadi med 60.—70. součenci vedno prejemal prvo darilo, ampak je živel tudi potem osem let le vedam v Ljubljani pri baronu Zoisu, zaradi vednostij in finega značaja preslavnem in splošno čislanim možu, kot privatni tajnik, knjižničar in pomočnik pri zbiranju rudnin, tako da se glede na literarno znanje in dozoreli moralični značaj ne boji nikakega izpita.

Posebno ga morebiti še priporoča to, da zna, razun navadnih jezikov: grškega, latinskega, italijanskega, francoskega in toliko angleškega, da lahko razume knjige tega naroda, čitati tudi cerkveno staroslovanščino v cirilici in glagolici. Želi si le še prilike, da bi se ne le v slovenskem narečju, ki je njegov materni jezik, in o katerem je spisal priloženo slovnico, ampak tudi v drugih

Nedavno zbral se je tudi v Ljubljani krog slovenskih žen in mož z namenom, da ustanovi prepotrebno gospodinjstvo šole. Plod njegovega truda so od vlade vsprejeta pravila društva „Gospodinske šole“ v Ljubljani. Kakor je razvidno iz pravil, bode društvo ustanovilo, vzdrževalo in vodilo gospodinske šole v Ljubljani, kjer se bodo dekleta praktično učila kuhati, prati, likati, šivati in prikrojevati otročjo obleko, sploh v gospodinjstvu.

Bodoča gospodinska šola nima namena vzgojevati kuharic ali hišen za gosposke hiše, temveč nje jedini namen je, ženski odrasli mladini dati priložnost, da se izuri v vseh gospodinskih strokah za svoj bodoči poklic žene, matere in gospodinje.

Ker se pa pri nas najbolj čuti nedostajanje učnih zavodov, kjer bi se hčere iz malomeščanskih in delavskih krogov urile v gospodinjstvu, nameravajo se vzlasti in pred vsem za te kroge aktivirati tečajji na bodoči gospodinski šoli in sicer za malomeščanske kroge dnevni tečajji, dočim so večerni tečajji namenjeni dekletom iz delavskih krogov, kajti te so po dnevnem poslu izven hiše ovirane obiskovati dnevne tečaje. Tako uredbo ima gospodinska šola na Dunaju, kjer večerni tečajji trajajo po dva in dva meseca in se njih uspehi ne dajo prehvaliti.

Ne bomo na dolgo in široko razkladali, kolik izobraževalen, vzgojevalen in socijalen pomen ima gospodinska šola vzlasti za nižje slojeve, v katerih hčere odrastejo največkrat brez vzgoje, morajo potem na delo in si kot žene in matere ne znajo pomagati, da bi vodile gospodinjstvo razumno in varčno. To čuti vsakdo v današnjem času. Zato se je misel o ustanovitvi takega zavoda v Ljubljani z veliko radostjo pozdravila, kakor hitro se je razpravljati začela.

Sedaj naj se torej prej ko moči začne delovanje društva „Gospodinske šole“!

Stroški bodo že za vzdrževanje gospodinskih tečajev precejšnji, vzlasti, ker bodi pouk kolikor moči brezplačen. Vender pa upamo, da bodo javni faktorji podpirali tudi to stroko ljudske naobrazbe, in posebno, da bode naše, za vse dobro vneto meščanstvo, zbrano v društvu „Gospodinski šoli“, od leta do leta pomagalo k rednemu obstanku in razvoju gospodinskega šolstva v našem mestu.

Pripravljalni odbor se sedaj nadeja, da k društvu pristopi kar največ rodoljubnih žena in mož ljubljanskih. Računamo za gotovo, da pristopijo k društvu vsi duhovniki in svetni naborniki ljubljanski, kolikor moči kot ustanovniki (ustanovna znaša 30 gl.), saj se gre pri ustanovitvi gospodinske šole za povzdigo sposobnosti bodočih gospodinj in s tem gmotnega ter moralnega blagostanja v družini.

slovanskih narečjih, v češčini, poljščini, ruščini in srbščini, ki se vsa govorijo v državi Vašega Veličanstva, mogel tako izpopolniti, kakor se po pravici lahko zahteva od slavista, kateri se čuti poklicanega v tem obsegu pečati se s svojo stroko takó, kakor inozemci Schlözer, Linde in Vater, ter tuzemca Zlobicky in Dobrovsky.

Dvorna knjižnica obsega zaklade za slovansko jezikoslovje in zgodovinoslovje, kateri zakladi se morajo z primernimi katalogi napraviti sploh dostopni ter pomnožiti z novimi nakupi. Znabiti bi se tem bolj spodobilo, da se na tako mesto postavi slavist po profesiji, ker se z zaupanjem obračajo pogledi učenega sveta na Dunaj, odkar se je Schlözer l. 1772. prvič izjavil, da ni mogoče dobro pojasnjevati zgodovine slovanske in sploh zakladov vse vzhodne polovice Evrope, ako kdo nima obširnega in temeljitega znanja slovanskih jezikov v vseh narečjih, in se tedaj kaj takega more pričakovati le od rojenih slavistov v Petrogradu in na Dunaju, to pa z veliko večjo pravico od poslednjih, ker ne stoje le glede vse zapadne literature pred Rusi, ampak tudi zato, ker se nabajajo, kar se tiče splošnega slovanskega jezikoslovja, v pravem središču, kajti na Dunaju se stekajo Slovani vseh narečij in za avtoptična preiskavanja ni od tod na nobeno stran posebne daljave.

Odbor se nadeja, da pristopijo k temu blagotvornemu društvu tudi hčere in žene iz malomeščanskih krogov in se je radi tega letna društvenina določila z majhno svotico 50 krajcarjev.

Vabimo na pristop k najnujnejše potrebnemu društvu in prosimo uljudno občne udeležbe!

Prva glavna skupščina „Gospodinske šole“ bode v ponedeljek, dne 18. oktobra t. l. ob 7. uri zvečer v „Narodnem domu“. Zato prosimo, naj se pristopi blagovoljno takoj prijavijo pri podpisnem začasnem predsedniku.

V Ljubljani, dne 1. oktobra 1897.

Pripravljalni odbor „Gospodinske šole“:

Dr. Danilo Majaron, advokat, kot tačasni predsednik.	Mila Hribarjeva, mestnega župana itd. soproga.
Josip Gostinčar, paznik v predilnici.	Marija Kopačeva, hišne posestnice hči.
Josip Mandelj, c. kr. oficijal v tobačni tovarni.	Jadviga Šubičeva, c. kr. šolskega ravn. itd. soproga.
	Franja dr. Tavčarjeva, advokata itd. soproga.
	Kristina dr. Volčičeva, c. kr. sodnega tajnika soproga.

Izvirni dopisi.

Iz Žirov, 6. oktobra. Rožnivenško nedeljo je bil pri nas shod, na katerem je gospod notar Gruntar razpravljal važna gospodarska vprašanja. Govoril je: 1.) O potrebi, da se dá Žirovcem lastna sodnija ali da se jim dovolijo vsaj gotovi uradni dnevi. 2.) O mirovnihih sodiščih. 3.) O hranilnici in posojilnici. 4.) O nujnosti lastnega zdravnika ali vsaj obiska njegovega k nam ob gotovih dnevih. 5.) O cestah, katerih zelo pogrešamo, posebno še sedaj, ko skoraj ni upanja, da bi šla po naši dolini železnica. Zveza z Logatcem nam je zelo potrebna. Lahko je to tudi storiti, ker je cesta do tostran Rovt že itak zgrajena, pa se sedaj nadaljno gradjenje le odkladi in zavira. 6.) O našem vodnem vprašanju. G. notar navdušuje može, naj se potegujejo za svoje koristi, obetajoč jim tudi naprej svojo pozornost. Srčna hvala za kmetski stan zaslužnemu g. notarju! Ta shod je obiskalo nad 150 mož veljakov. Gospodje Peternej, predsednik novoustanovljene kmetijske podružnice, župnik Vidmar in župan Sedej so ugodili vsem Žirovcem, da so povabili v naš kraj takega govornika veččaka v narodnem gospodarstvu. Žirovci, lepo in prijetno je v naši okolici, delajmo pa na to, da bo bivanje tukaj še lepše in boljše!

Iz Beljaka. 3. okt. (Shod.) Pol ure hoda od Beljaka proti Blaškemu jezeru leži mična vasica z veliko in krasno župnijsko cerkvijo Marijo na Zili. To je zadnja vasica slo-

venska, ki je najbližje nemško-nacionalnemu Beljaku. Človek si more misliti, kakšen hrup je nastal med beljaškimi Nemci, ko so izvedeli, da bi imel baš tu pri Mariji na Zili vršiti se neki „tabor“. Velika nevarnost pretila je Beljačanom 19. dan onega meseca, ko je naše marljivo delujoče katoliško politično društvo tu napovedalo svoj shod. Pa kdo naj bi šel te presnete Slovence poditi in jim zgago delat? Znabiti slavni vodje tukajšnjih nacionalcev: Čebul, Klemenčič itd.? O, ne! Ti raji doma komandirajo. Socijalisti naši in kopica turnerjev mora nad Slovence, tako so sklenili modri Beljačani! In res so začeli že pri prvem govorniku deželnemu poslancu g. Grafenauerju vpiti in kričati „pfui!“ itd. Ker so neprestano ropotali in kričali, da hočejo i oni govoriti, pustili smo jih k besedi. Ko so se nekateri socijalisti — zlasti slovenski — „izgovorili“, nastopil je naš g. državni poslanec dr. Žitnik. Tako izvrstno je socijaliste zavračal, da so mu morali slednjič sami pritrjevati in ploskati. Neki nemški socijalist je celo prosil besede, zahvalil govornika ter čestital Slovincem na takem izbornem poslancu. Socijalisti so bili tedaj bolj tihi, razgrajali so pa turnerji neprenehoma, tako da jih je bilo večkrat treba opominjati in svariti. Ker so bili pa naši možje že precej razdraženi in je bilo socijalistov in turnerjev vender vseh skupaj kakih 30 oseb, se je bilo bati poloma. Ali veliki zvon Marije na Zili je bil naš rešitelj. Ko zapoje svoj počasni, a glasni „Ave Marija“, opomni predsednik navzoče slovenske kmete, katerih je bilo blizu 200, naj skupno molijo „angeljsko češčenje“. Ko začne moliti, spuste se vsi socijalisti in nemški turnerji skozi duri in zbeže v Beljak. Tako se je naš shod izvršil sijajno, z zmago naše stvari, in je naredil na vso okolico prav ugoden vtis. Bog nam pomozí še za naprej in sreča junačka! Slava dr. Žitniku in Grafenauerju!

Iz državnega zbora.

Iz zadnjih sej državnega zbora imamo za beležiti zopet le malo plodonosnega dela. Ministerski predsednik Baden je prišel v zbornico dne 5. t. m. brez ovacij. Potem se je nadaljevala razprava o podporah okrajem, ki so bili oškodovani po ujmah in povodnjah.

Poslanec Dipauli je s svojim predlogom, da naj se izbere odsek 36. članov, ki naj sestavi načrt zakona o uredbi narodnostnega in jezikovnega vprašanja, tako da bi se potem razveljavile jezikovne naredbe za Češko in Moravsko, razklal desnico. Pokazalo se je, da so proti njemu slovanske stranke, Nemci se pa zadovoljno rogajo.

Poslanec Ebenhoch je pa obnovil svoj šolski predlog, ki je toliko izpremenjen, da ostane sploh osemletna dolžnost obiskovanja šole, katero pa za posamezne dežele lahko znižajo deželni zbori na šest let.

Nato so prišli na dnevni red zopet — škandali, nedostojni za parlament. Boj se je vnel med krščanskimi in nekrščanskimi socijalisti zaradi Židov in kapitalistov. V imenu prvih je ironično govoril dr. Lueger v imenu drugih pa surovo Schrammel. Psovke, ki so tu padale iz olikanih nemških ust, so nad vse mere nizke in se komaj slšijo po beznicah. Trdil je socij Schrammel, da v šolah ni treba krščanskega nauka in da vera ondi nima nič opraviti. „Tedaj ostane le prosta ljubezen!“ — je rekel poslanec Gregorig. Začela sta se na to pobalinski zmerjati Iro in Gregorig (ne dr. Gregorec, kakor je poročal „Narod“); gotovo bi se bila stepla, da nista med nju stopila dr. Lueger in dr. Verkauf. Tudi Wolf se je zopet izkazal, ko je očital, da se na Dunaju zidajo cerkve, kjer ljudstvo moli. Poslanec Kareis je govoril v avstrijskem duhu in svetoval Wolfu, da naj le gre čez mejo na Prusko, bode videl, kako bodo takega kričača sprejeli.

Poslanec Spinčić je govoril o bedi isterskih kmetov in poslanec Biankini o zane-marjenju Dalmacije od strani vlade.

Poslanec Berks je stavil predlog, da naj se za spodnještajarska mesta spremeni volilni red

Vaše Veličanstvo je blagovolilo z izrednim podpiranjem Duricha in dalmatinskega leksikografa Stullija in dr., in prav zadnji čas zopet s tem, da je imenovalo za slovansko literaturo notorično zaslužnega moža prefektom na dvorni knjižnici, pokazati svetu, kako zna opaziti, poplačati in vzpodbujati vsak trud za blagor onega naroda, kateremu se prištevata dve tretjini srečnih podložnikov Vašega Veličanstva.

Podpisanec ne prosi nobene izredne podpore, prosi le, da bi se milostno nanj oziralo, kadar se bode oddajala služba, v kateri bi tako lepo svoje priljubljene studije mogel napraviti za uradne svoje posle.

Med počitnicami bi pač našel tudi časa, da bi delal izlete, kakeršnih si je nekaj želel učeni Popowtsch v zemljah med Adrijanskim in Črnim morjem, med Hämom in Donavo, ki so v vsakem oziru jako zanimive, a doslej še večji del terra incognita.

Srečni, za vsakega učenjaka zavisti vredni, neprecenljivi delokrog na jedni izmed prvih knjižnic Evrope, združen z izleti (ki bi gotovo spravili na dan še neznane zaklade slovanskih in grških rokopisov iz turških samostanov), bi prosilcu omogočil, da bi za slovansko zgodovino znabiti postal enkrat to, kar je Muratori postal za zgodovino italijansko“.

K.

in istega spremembo je zopet zahteval za Ko roško posl. Einspieler.

Poslanec Berks je interpeliral zaradi naredb proti ameriškemu, sadjarstvu nevarnemu škodljivcu in poslanca dr. Gregorec in Einspieler zaradi krivic, ki se delajo Slovencem pri uradih v jezikovnem oziru; dr. Krek in dr. Ferjančič sta stavila predlog o reviziji bratovskih skladnic in Pogačnik o olajšavi vojaške dolžnosti za kmetijske sinove.

V včerajšnji seji so dobili poslanci na mize neizpremenjeni tiskani načrt zakona o ustanovitvi kmečkih zadrug.

Izvolil se je poseben odbor, da poravna zadevo Iro-Gregorig, obstoječ iz poslancev: dr. Fuchs, baron Schwegel, dr. Dyk, dr. Lueger, Habermann, dr. grof Deym, baron Pražak, dr. Hohenburger in dr. Ferjančič.

Za podporo Dolenjcem je govoril g. posl. Pfeifer, zlasti za krški okraj. Vinogradi še ne nesó in iz bližnje Hrvatke se vtepa vedno živinska kuga. Kar je uradnikom plača, to je kmetu dobra ali slaba letina. Vsaka slaba letina pomeni za kmeta zopet jedno leto nadloge in bede.

Poslanec Schlesinger je zopet govoril o ljudskem denarju in izdaji ljudskih zadolžnic. Predlagal je da naj se napravi za 100 milijonov kron dolgá in kot zadolžnice izdajo povsod veljavni bankovci po 5 kron. Govornik je mnenja, da se tako dobi zaklada za delitev podpor ob nezgodah brez plačevanja obrestij. Posojilo bi se amortizovalo. Ko bi se po navadni poti vzelo na posodo 100 milijonov kron po 4%, znašale bi same obresti v 25 letih 169 milijonov kron, ki bi padle v žrelo velikega kapitala. Čudi se govornik, da more biti finančni minister proti njegovemu predlogu.

Galerije so se potem izpraznile, da je poslanec dr. Fuchs v tajni seji zbornice razglasil sklep posredovalnega odbora o zadevi Iro-Gregorig.

Zbornica je obema poslancema izrekla grajo, ter sploh poslancem, ki se poslužujejo nespodobnih izrazov. Za Gregoriga se je potegnil poslanec dr. Lueger.

Poslanec Kušar in tovariši so dosegli pri finančnem ministru dovoljenje, da se smejo tri odstotna potresna posojila, za katera jamči ljubljanska mestna občina, zemljeknjižno zavarovati pred državnimi posojili in ponapredščinami.

Politiški pregled.

G. poslanec dvorni svetnik Šuklje je izstopil iz krščansko-slovanske narodne zveze, ker ni bil voljen v proračunski odsek, ampak prideta notri g. dr. Krek in dr. Gregorčič, ki sta dobila po 14 glasov, Šuklje pa samo 4. Tako je šel med „divjake“ iz maščevalnosti. G. Šuklje se je že ves čas poslanstva kujal, ker ni dobil v klubu krmila v roko. Pogrešali smo ga tudi na vseslovenskem shodu. Sedaj, ko se je začela zmešnjava na desnici, je pospešil tudi on korake in zapustil zjedinjeno Jugoslavijo. Mi ostanemo pri trditvi, da imajo te žalostne razmere, ki se kažejo med našimi poslanci na Dunaju, svoje korenine v kranjskem prepiru. Tu gloda črv! Slovenska lipa je v nevarnosti, da se posuši! Znabiti bodo še tisti, ki zdaj kriče: „Prepir mora biti!“ enkrat rekli: „Slovenski List“ je imel prav, ko je delal za slogo med brati na Kranjskem.

Dipaulijev predlog je napravil med desnico skoraj krizo. Večina desnice je ogorčena. Nemci hujskajo Čehe, da naj jo popusté. Poljaki že od nekdanj nekoliko škilijo za zvezo z Nemci. Upanje je še, da bode Dipauli prijatelj.

Volitev v Furlaniji. Na mesto zblaznelega dr. Lovisonija, poslanca dveh furlanskih mest, bode kandidoval Eugenio conte Valentini iz Tržica, eden najneustrupnejših laških mož.

Na Grškem vodi novo ministerstvo Zaimis in njegova stranka raste, Rallijeva pa razpada.

Domače novice.

Osebnosti. G. dr. Alojzij Kraut, odvetnik v Celovcu, se je v torek, 5. t. m., poročil z gospico Anico Graškovo iz Kamnika. — Č. g. župnik Ivan Nagodé v Trebnjem je ime-

novan kn. šk. duhovnim svetnikom in dekanom za trebanjsko dekanijo. — Naučni minister je odličnega filologa, profesorja na gimnaziji v drugem dunajskem okraju g. dr. Antona Primožiča pozval na službovanje v naučno ministerstvo. — Umril je dne 6. t. m. v Št. Petru pod Sv. Gorami bivši deželni poslanec in župnik č. g. dr. Ivan Lipold vsled srčne kapi. Pokojnik je „Slov. List“ iskreno pozdravil že ob njegovem rojstvu.

Kopitarjevim čestilcem priporočamo, da se v obilnem številu udeležé prihodnji terek slavnosti, ki obeta postati prav častna za velikega pokojnika. Pogreb bode popoldne ob štirih šel z južnega kolodvora, kjer bodeta nagovora gg. deželnega glavarja in mestnega župana ter petje „Glasbene Matice“. Društva pridejo z zastavami in obljubljenih je več vencev na krsto. Ljubljanska in zunanja društva naj precej naznanijo svojo udeležbo „Slovenski Matici“. V Ljubljano pride krsta, spremljana od dveh članov dunajskega odbora, že v ponedeljek ob 3/4 1 uro popoldne. Slovenci, pokažimo, da znamo častiti može, ki so darovali vse svoje moči za slavo našega naroda!

Za spojenje slovenske in istrske družbe sv. Cirila in Metoda se poganja g. dr. Dinko Vizetič. Zadnji terek je v „Obzoru“ priobčil obširne svoje načrte ter izrekel obžalovanje, da je bilo njegovo prizadevanje doslej brezuspešno, ker mu je vodstvo slovenske družbe javilo, da v sedanjih okolnostih odbor ne more uvaževati njegovega predloga. Pri sedanjih razmerah ima ljubljanski odbor prav. Dr. Vizetič hoče priklopiti Trst istrski polovici spojene družbe. Imela bi pa tudi ta južna polovica svojo blagajno. A bratje Hrvatje v Banovini premalo podpirajo družbo sv. Cirila in Metoda, da bi se mogli vzdržavati dragi zavodi tržaški po uvedenem dualizmu.

Peter Corà pred apelnim sodiščem ljubljanskim. Meseca julija prinesel je naš list obširno poročilo o kazenski razpravi v Logatcu, pri kateri je bil poštni nadkomisar Corà zaradi razžaljenja ekspeditorja Majstra obsojen na globo 25 gld. oziroma 5 dnevni zapor. Proti tej obsodbi vložil je Corà pritožbo ter za svoje opravičenje porabil 19 pol papirja. Apelna razprava vršila se je dne 8. t. m. in trajala 6 ur. Po dolgem posvetovanju spoznalo je sodišče, da ostane kazen nespremenjena in da se prepuščajo le nekatere razžalitve disciplinarnemu postopanju. Corà se ni prikazal pred sodiščem.

Iz razstave dobitkov efektne loterije „Glasbene Matice“. Lepa vrsta prekrasnih dobitkov efektne loterije v korist našemu najodličnejšemu zavetišču muz — „Glasbeni Matici“ — se vidi razstavljena v društveni hiši „Glasbene Matice“ v Vegovih ulicah. Te dni se je razstava pomnožila s posebno dragocenim Mignon-klavirjem. Ljubko glasbilo je delo v Ljubljani dobro znane dunajske tvrdke Jakoba Čaple. Križna konstrukcija in kovinski obod omogočata, da glasbilo zavzema jako malo prostora in da se iz njega izvablja množina najlepših, polnih zvokov. Pri tem deluje izvrstna dunajska mehanika silno precizno; škale v najhitrejšem gibanju, trilerji in repeticije na isti tipki doné v vseh ležah jednako in zelo lahko. Tudi zunajna oblika je prav lična, tako da bode klavir brez dvoma vsakemu ugajal, kdor bode tako srečen, da ga dobi. — Srečkanje bode že 15. oktobra t. l.

Slovensko gledališče. Karmen, opera v štirih dejanjih, po noveli Prospera Merimé-a spisala Meilhac in Halévy, uglasbil Georges Bizet. Z novo uprizoritvijo te opere, katera se je pela kot prva v novi sezoni v četrtek, 7. t. m., oživil se je spomin na prvotno proizvajanje iste opere v predlanski sezoni. Ne da bi hoteli tu podati paralelo med prvo in zadajo predstavo, bodi danes le povdarjano, da je nova uprizoritev vredna hvaležnega priznanja. Georges Bizetova ponosna glasba polna značilno ritmizirane melodike, toplo občutene prizrčnosti in slikovitega stopnjevanja občutkov počenši od nedolžnega ljubkovanja tja do izbruhov nevzdržne in mogočno goreče strasti, mora se v novem uprizorjenju prikupiti vsakemu. Saj je pa tudi libreto samo dokaj zanimivo. Dramatizirana je tu romantiška pripoved živah-

nega dejanja. Romantiški živelj je pa znal Bizet uspešno družiti z ognjevitimi bojami moderne glasbe. In tako podaje Bizetova opera ne le v glasbenem, ampak tudi v igriškem oziru delo, ki je zbudilo, kjer koli se je Karmen proizvajala, trajno pozornost. Ni pač doživel skladatelj sreče, da bi videl, kako da je postalo zadnje njegovo delo pridobitev celega muzikalnega sveta. Ko je prodrla njegova Karmen leta 1875. v Parizu in je vzkipelo v celem Parizu nepopisno navdušenje za čarovniško Karmen, bil je takrat jedva 37 let stari Bizet že mrtev. Uspeh opere je pač odvisen od predstavljalke naslovne uloge, od Karmen same. In Karmen imamo sedaj dobro. Predstavljala jo je nova pridobitev slovenskega opernega občinstva, gospica Gabrijela Horvat, bivši član zagrebške opere. Obdarovana z lepim, visokim altom, poje gospica z ono lahkoto in z onim muzikalniški in posebno ritmiški sigurnim vspehom, katerega smo pri dosedanjih altistovkah slovenske opere tako neradi pogrešali. Gospica Horvatova ni pa samo dobra pevka, ista je marveč tudi znamenita igralka. Značaj ciganke Karmen je kar prikrojen naravni živahnosti gospice in njenemu temperamentu. Ljubitelj umirjene umetnosti bode pač očital gospici mestoma razposajenost, za sledovatelj psihološke igre bode morda pogrešal premišljenost posameznih stadijev ljubimske njene strasti. Gotovo pa je, da mora vsakdo hvaliti naravno in prepričevalno njeno igro in elementarno silo, ki jo odlikuje. Kdor se uglobi v značaj, ki se nam pojavlja v opojnem cvetu prirode, kakoršen je ciganka Karmen, ne bode mogel kaj očitati naturalistiški igri gospice Horvatove. Vrlega vrstnika v igri podal je nam že iz prejšnje sezone kot temperamenta poln igralec znani gosp. Rašković (Don José), ki najde posebno v tretjem dejanju izrazovite akcente svoji igri. S svojo simpatičko vlogo kot nedolžna Mihaela navdušila je gospica Ševčikova občinstvo h glasnemu odobravanju s svojim vzornim petjem, koja se je ta pot odlikovala tudi po toplem čutu. Vlogi toreadora Escamilla in lajtenanta Zuniga sta pogodila gospoda Nollu in Fedyczkowsky z znano vnemo sigurno in krepko. Ostale vloge epizodistiškega značaja so bile dobro porazdeljene med dami Inemanovo (Frasquita) in Nigrinovo (Mercedes) ter g. Rusa (Remendado). Opera je bila vseskozi skrbno študirana in podal je z isto vzorni naš kapelnik gospod Benišek predstavo, na katero sme biti dramatično društvo ponosno. — Danes zvečer je repriza „Karmen“. — Šele prihodnji terek se bode predstavljala izvirna R. Murnikova igra „Napoleonov samovar“, Stritar-Inemanov „Nosan“ in „Popolna žena“.

O slovenskem gledališču se nam piše iz Zagorja ob Savi: „K notici „Slovensko gledališče“ v 53. števi „Slov. Lista“ bi jaz pristavil, da je intendantca naravnost dolžna svoja poročila priobčevati tudi drugim listom, in ne samo „Slov. Narodu“, ker gledališča niso sezidali samo „Narodovi“ privrženci, ampak vsa dežela. Torej tudi mi deželani lahko zahtevamo, da se nam na kak način naznanijo predstave o slovenskem gledališču. Zunaj Ljubljane ima pač „Narod“ najmanj privržencev.“

Sneg je te dni že naletaval po nekaterih krajih na Slovenskem. Zgodaj je letos prišel mraz.

Slovensko petje v tržaških cerkvah — kakor poroča „Edinost“ — žalibog hira. To res ni lepo za ponosni Trst! Toliko izvrstnih grl imajo Slovenci in lepo slovensko petje naj bi vender izpodrilo laško kvakanje! Može, ki imajo stvar v rokah, naj se precej ganejo in ne drže rok križem! Po požaru gasiti je prepozno. Člani bratovščine sv. Cirila in Metoda, ki ima namen gojiti tudi cerkveno petje, naj se naglo pomnože! Ali bi ne mogel tudi g. šolski vodja pri sv. Jakobu, ki v šoli še ne more uriti učencev v petju, imeti nekoliko več dotike z njimi zunaj šole, da se dobi pevski naraščaj?

Tudi furor teutonicus. Domovina piše: Mariborski „Lehrerverein“ zarepenčil se je proti štajarskemu „Lehrerbundu“, ker je le-ta nedavno na svoji glavni skupščini v Ljubnem izvolil tudi tri slovenske učitelje v odbor. V svojem protestu žugajo mariborski Prusaki, da izstopijo iz „Lehrerbunda“, ako se ta volitev ne ovrže.

Ta protest je zopet nov dokaz, kako zagrizeno je nemško učiteljstvo v narodnem oziru, in ljudskošolsko prav tako, kakor srednješolsko. Kaj pa tudi imajo iskati slovenski učitelji v nemškem društvu? ali jim ne zadostuje naša slovenska učiteljska „Zaveza“, ki je lahko močnejša od „Lehrerbunda“? No, bo pa morebiti ta brca ozdravila narodni ponos slovenskega učiteljstva na Štajarskem, da zopet hrbet obrne svojim nemškim sodrugom, pa da si samo osnuje takšno podporno društvo, kar je nemško „Selbsthilfe“. Ako je to društvo letos imelo 410 udov, med njimi 111 iz spodnjega Štajarja in je dobro vspevalo, ali bi si ne mogli slovenski učitelji štajarski, kranjski in primorski osnovati po sličnem načelu društvo, ki bi imelo 600 do 700 udov? To v dobrohotni prevdarek!

Slovenija se pripravlja na Pruse! „Slovenski Gospodar“ pripoveduje čudne reči o razmerah pri spodnještajarskih sodiščih. Izmed sodnikov in svetovalcev, kojih je na slovenskem Štajarskem 20, je Slovencev le 6, izmed 31 adjunktov 13. Slovence minister poriva na Nemško ali Kranjsko, na Štajarsko pošilja Nemce in kranjske Nemškutarje. Kje so naši domačini gg. Wenger, Klobučar, Vedernjak i. dr.? Zato pa v Celje vedno prihajajo mladi nemški juristi, da se tam pripravljajo za slovenska okrajna sodišča. Pravo mesto je Celje za to! Komu ni še v spominu od otvoritve „Narodnega Doma“? Ali se je potem čuditi, da se n. pr. pri prestopkih protokol in sodba pišeta le pri dveh južnoštajarskih sodiščih v slovenskem jeziku, kakor je to vlč. g. dr. Gregorec ministru očital! Za 6699 Slovencev, bivajočih v radgonskem, cmureškem in arveškem okraju, pa se uredbe, glede na enakopravnost sploh ne upoštevajo. Kaj naj rečemo o okrožnem sodišču v Celju? Sodiščni okrog šteje 197.693 Slovencev in 11.122 Nemcev, ali bolje, večidel Nemškutarjev. In glejte! Izmed 15. sodnikov, ki jih ima to sodišče, je le jeden jedin Slovenec, in ta je samo svetovalni tajnik; vsi drugi so ostro nemškega mišljenja in odločni pristaši nemške stranke. Obravnave se vršé skoro vsakokrat v nemškem jeziku, in če tudi stranke niti besedice nemški ne umejo. Ali se je potemtakem čuditi, da obsodba izpade včasih krivično? Od novega leta naprej bode tudi v Mariboru okrožno sodišče, in sicer za sodne okraje: Ormož, Št. Lenart, Ljutomer, Marenberg, Gornjo Radgono, Ptuj, Slovensko Bistrico, Maribor levi breg Drave in Maribor desni breg Drave. Sodni okraj je torej slovenski, novo imenovani uradniki pa so kakor v Celju večidel nemški. Pri okrožnem sodišču v Celju je tudi pečat samonemšk. Izmed okrajnih sodišč dvojezične uradne izveske nima niti jedno, dvojezične uradne pečate pa pet sodišč. Tako se torej meri nam Slovence pravica, in sicer od tiste strani, ki je v to poklicana, da jo narodom varuje!

V Lembachu na Štajarskem so nemški agitatorji nahujskali 69 slovenskih starišev, da so se izrekli za nemško šolo. Ondotni č. gosp. župnik je storil popolnoma svojo narodno dolžnost, razjašnjeval je starišem stvar, svaril jih, a — zaman. Tako izgubivamo na periferijah ped za pedjo slovenske zemlje, v Ljubljani pa ima naše narodne prvake še vedno nemški Mihelj v vreči.

Volitve v pridobinske komisije. Tudi v IV. razredu so prodrli kandidatje „Obrtne zveze za Kranjsko“. Izvoljeni so pravimi člani gg.: Ig. Čamernik, Fr. Šturm, Fr. Baraga in Ferd. Tuma, namestniki pa gg.: Fr. Breskvar, Al. Lenček, F. Novak in A. Zunič. V II. razredu so žal zmagali kandidatje trgovske in obrtne zbornice.

Laška tombola v Gorici, ki naj bi bila nekaka protiteža slovenski v Št. Petru, ni bila tako sijajna, kakor so želeli Lahi. Pokupili so pač Lahoni precej srečk za svoje posle, ki so potem morali priti k tomboli, obljubljenih gostov pa ni bilo.

V odbor delavske zavarovalnice proti nezgodam se bodo vršile volitve dne 6. novembra. Ta zavarovalnica ima svoj sedež v Trstu, njen delokrog se pa razteza na Kranjsko, Primorje in Dalmacijo, tedaj na dežele, v katerih prebiva velika slovanska večina. Vender imajo zavaro-

valnico v pesteh krivični Italijani. Zadnji čas je, da se združimo vsi Slovenci in Hrvati in dobimo v roke, kar nam gre. Osupnilo nas je pa poročilo „Slov. Naroda“ z dne 6. t. m., ki napoveduje, da se hoče priprav za volitev lotiti na Kranjskem samo izvrševalni odbor narodne stranke. To ni pot do sloge in — zmage! Ta odbor nima v delavskih krogih nikakega zaupanja, ker nima srca za delavske težnje. Tudi naj se ne nastopa v tako nevarni borbi, kakor bode ta volitev, s strankarskimi eksperimenti od te ali one strani, ampak brž naj se izvoli pripravljalni odbor za volitve iz vseh strank in prvo njegovo načelo bodi: združiti vse domače moči proti tujemu nasilniku!

Laških konservativcev v Trstu ni več! To je že davno resnica, ki se je pri dopolnilni volitvi za občinski svet tržaški preteklo sredo zopet pokazala. Izvoljen je v III. razredu, v katerem je časih bilo precej „avstrijsko čutečih“ laških konservativcev, brez borbe progressovski kandidat dr. Emil Fabiani.

„Wiener Mode“ vračajo Hrvatice, ker je razžalila Hrvatstvo. Isto naj store Slovenke ter naj s svojimi jugoslovanskimi sestrami osnujejo hrvatsko slovenski modni list. To idejo bi morda izvedla lahko tudi „Slovenka“ s posebno prilogo.

V Pariz! Na paraški svetovni razstavi leta 1900. bode zastopano vseh 54 držav te zemlje. Razstave se skoro gotovo udeleži okoli 50.000.000 ljudij. „Edinost“ pravi, da ne bi smelo nedostajati tudi Slovencev. Naj bi jeli oni, ki morejo na mesec utrpeti kako svotico, pokladati na stran to svoto v svrhu potovanja v Pariz in bivanja ondi za dni obiskovanja razstave. To svotico naj vsak pošilja v kak denarni zavod, kjer se mu zajedno obrestuje. Tako bi te svotice narastle do zvršetka leta 1899, ali do početka leta 1900 na večjo svoto. Morda bi bilo dobro, ako bi se osnovali odbori po občinah, ki bi organizovali pobiranje takih hranilnih vlog. Leta 1900 dvignejo vsi svoje zneske, večé ali manjše in se napravijo na krasno interesantno potovanje, če možno in corpore. V to postavljeni odbor bi imel skrbeti za vse drugo, kar treba za to priliko. Kdor bi pa naposled ne hotel iti, pa tudi lahko dvigne lepo prihranjeno svoto, ki mu prav pride za druge svrhe. Vender se je nadejati, da se odzovejo dotičniki vsi za potovanje in to bo slovesen dan v zgodovini slovenskega naroda. To misel je že izprožil na poslednjem shodu „Obrtne zveze za Kranjsko“ dne 29. t. m. g. Ivan Kregar. Z ozirom na ljubljanske obrtnike se bode na jutrišnjem shodu „Obrtne zveze“ ta zadeva še podrobnejše razpravljala. Treba bode pa stvar postaviti še na širše stališče. Naj ne umre misel, da naj priredi takrat naša „Glasbena Matica“ v Parizu nekaj koncertov!

Maks Armič, vrl narodnjak, je otvoril svojo prodajalnico na sv. Petra cesti v novi Mayerjevi hiši. Svoje čitatelje opozarjamo na njegov današnji inserat. Slovenci, podpirajte ga!

Društva.

Veliko svečanostno veselico priredita Št. Peterski moška in ženska podružnici družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani jutri dne 10. oktobra, v Sokolovi dvorani „Narodnega doma“ v Ljubljani s sodelovanjem vojaške godbe in sl. slov. del. pevskega društva „Slavec“. Vstopnina za osebo 20 kr. Začetek veselici ob polu 7. uri zvečer. Veselice šentpeterskih podružnic so bile vedno zelo zabavne in nadejati se je tudi pri tej lepega vspeha.

Vabilo k javnemu društvenemu shodu, katerega priredi slov. katol. delavsko društvo v Ljubljani v nedeljo dne 10. oktobra t. l. ob 1/4. uri popoldne v prostorih gostilne g. Ferlinca v Ljubljani. Vspored: a) Podraževanje živil. b) Raznoterosti. K mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

Društvo „Pravnik“ imelo je zadnjo sredo zvečer v „Narodnem domu“ svoj shod, katerega se je vdeležilo precejšnje število društvenikov in gostov. Zborovanje je otvoril društveni podpredsednik g. dr. Majaron, ki je pozdravil navzočne in izrazil nado, da se sedaj začno redni društveni shodi, na katerih se bode raz-

pravljalo o čedalje bližjem dejstvu civilno-pravdne reforme. Te razprave je nato uvedel sodni tajnik g. dr. Janko Babnik z veleznimivim predavanjem o svojem potovanju po Saksonskem, ko je namreč letos v majniku bil od pravosodnega ministerstva tja poslan proučavat prakso pri sodiščih, katera bode po največ z novim letom tudi pri nas obveljati morala. G. dr. Babnik je torej razlagal, kaj je videl in slišal po sodnih pisarnah, dvoranah in pri razpravah na Saksonskem ter tako v živi besedi naslikal, kakšno bode prilično pravdno in eksekucijsko postopanje, potem področje sodnikov in pisarniških uradnikov v Avstriji, ko se uvedó novi zakoni. Naravno, da so navzočni pravniki pazljivo poslušali in govorniku po končanem skoro dveurnem predavanju hvalo izrekli. Potem je bil razgovor o priredbi bodočih društvenih večerov ter se je po nasvetu g. sodnega tajnika Iv. Kavčnika sklenilo, da naj bodo vedno na dnevnem redu diskusije o novih zakonih. Prihodnji shod bode v sredo, dne 13. t. m., ob 8. uri zvečer v „Narodnem domu.“ Predaval bode g. Kavčnik o novi jurisdikcijski normi. Govorilo se je tudi o tem, da bi društvo „Pravnik“ prirejalo javna predavanja o novem pravdnem postopanju, ker občinstvo, posebno trgovski in obrtni stan, bi gotovo rado imelo pouka. G. dr. Majaron je izjavil, da odbor te misli, ki jo je že razpravljal, ne pusti v nemar ter je potem zaključil zborovanje. V neoficijalnem delu je ravnatelj g. Grasselli kot podpredsednik „Slovenske Matice“ izpregovoril o Kopitarju in povabil društvo na prenos Kopitarja dne 12. t. m. z ljubljanskega kolodvora k sv. Krištofu.

Za obrtniški shod katerega priredi jutri zjutraj ob 10. uri v veliki dvorani pri Maliču v Ljubljani „Obrtna zveza za Kranjsko“ je določen naslednji vspeh: 1.) Položaj obrtnikov; 2.) Razdelitev pravil in vpisovanje novih udov; 3.) Raznoterosti. Obrtniki pridite vsi! Vstop je dovoljen le obrtnikom.

Izlet na prijazni Čatež in Zaplaz prirede „Planinski Piparji“ v nedeljo 10. t. m. pri vsakem vremenu. Odhod iz Ljubljane ob 6 uri 15 minut zjutraj po dolenski železnici, prihod na postajo Sv. Lorenc ob 8 uri 50 minut, od tod peš na Čatež 1 uro hoda po lepi cesti in še 1/4 ure na Zaplaz, od koder je prekrasen razgled. Izletniki zbirajo se na južnem kolodvoru. Povrat v Ljubljano ob 8 uri 35 minut zvečer. Vsi prijatelji znanci in neznanci so dobro došli.

Ljudska posojilnica, registrovana zadruga z neomejeno zavezo, v Ljubljani, Gradišče št. 1. Bilanca dne 30. septembra 1897 (16 mesečni obstanek). Posojila 516.092 gl. 45 kr. Naloženo pri hranilnicah, bankah, poštni hranilnici gotovine 71.160 gl. 48 kr. Udov 395 z vplačanami deleži 2690 gl. Hranilnih vlog 579.735 gl. 13 kr. Raiffeisnovim posojilnicam posodila 215.446 gl. 28 kr. Prometa v 9. mesecih od 1. januarja do 30. septembra 1897 2.407.829 gl. 10 kr.

Štursko pevsko društvo priredi s sodelovanjem ajdovsko-šturskega novoustanovljenega tamburaškega zbora jutri veliko slavnost s koncertom.

Slovanski svet.

Vuk Štefanović Karadžić bode imel v Bellem Gradu prihodnji torek ob 11. uri zelo slavnosten drugi pogreb. Pokopan bode v stolni cerkvi. V Beli Grad pridejo odposlanci raznih jugoslovanskih zemelj, člani državnega zbora, hrvatskega in dalmatinskega deželnega zbora. Prisoten bo tudi kralj, kateri se na slavnost nalašč povrne iz inozemstva. Na Dunaju bode jutri Vuku govoril slavnostni govor Slovenec in Kopitarju Srb.

Zmaga staroslovenščine v cerkvi. V Šajnici, v občini barbanski v Istri, je predzadnjo nedeljo novi kapelan izpred altarja naznanil ljudstvu, da mu je dovoljeno sv. mašo peti po slovensko. Škof Flapp se je tedaj moral udati. Narod se raduje, da je dobil nazaj staro pravico, in časti prejšnjega kapelana Vrbko, ki je bil zaradi slovenskega petja suspendovan in je moral bežati pod tržaškega škofa.

Hrvatska opera „Porin“, znamenito delo Lisinskega, ki se ni proizvajalo že 50 let, se je dne 4. t. m. na hrvatskem narodnem gledališču zopet proizvajalo ter doseglo velikanski vspeh. Repriza sledi reprizi, priredili se bodo tudi posebni vlaki, da bodo mogoče tudi narodu zunaj Zagreba občudovati genij Lisinskega, katerega 50 let niso zadostno spoznavali. V kratkem se vdeleže jedne predstave tudi ravnatelja dunajske dvorne opere in češkega narodnega gledališča ter intendant slovenskega gledališča.

Smetanin „Dalibor“ je pri svoji premijeri v proslavo cesarjevega godu na dunajski dvorni operi dosegel še večji vspeh, nego „Prodana nevesta.“ Nemški nacijonanci zabavljajo, da slavi na nemškem Dunaju slovanska umetnost tolike zmage. Nemci so pač pri kraju s svojimi „zmagami“.

Vseslovenska ideja na sliki. Ko je bil ruski car Nikolaj v Varšavi, je bila izložena slika umetnika Grutgerja, ki je vzbudila posebno zanimanje, da so jo hodile gledat množice naroda. Slika predstavlja, kako vsa slovanska plemena delajo, da se dvigne spomenik slovanske ideje. Geniji slovanskih narodov izdelujejo velikanski kip slovanstva, ki še ni dovršen, a se že vidi njegov obris. Na vrhu dela Čeh, na prsih Rus, ki nadzoruje delo, zraven Rusa sedi Poljak, ki si je ranil z dletom roko, za Poljakom pride Slovak z dletom v roki, spodaj hite na delo Srb, Hrvat, Slovenec itd. v narodnih nošah. Ruski in poljski listi so polni hvale o krasni misli, katero je izvrstno v plastični podobi izrazil varšavski umetnik

Rusko-francoska koračnica „Eclair“ razpisuje natečaj za zavezo rusko francosko koračnico.

Razne stvari.

Ustrelil se je na Dunaju sin štajarskega deželnega glavarja grof Henrik Wurmbrand. Ustrelil se je v vozu, ko ga je peljal izvošek. Njegov oče grof Wurmbrand leži nevarno bolan v Krivi Vrbi ob Vrbskem Jezeru. Samomorilec je bil njegov edini sin.

Strah preboden z bajonetom. Iz opičjega gledališča v Mariboru je ono nedeljo ušla opica, ki je bila še oblečena kot gledališka igralka, in sicer je bila — grobokop. Na svojem spreodu po mestu je skočila čez zid vojaške bolnice in prišla v stražnico, kjer sta dva vojaka dremala na svojih trdih ležiščih. Opica je urno skočila na polico in začela za vrstjo metati na tla kolarce in skudele. Oba zaspanca sta skočila kvišku in plaho gledala živi strah v črni obleki. Hotela sta strah zapoditi iz stražnice, a ni se hotel ganiti z visokega mesta. Pogumni nemški vojak vzame bajonet in prebode malega grobokopa. Tako je žalostno zvršila svojo ulogo gledališka igralka — opica.

Beneško jeguljo

Kalifornijske slive Malaga-grozdje francosko gorčico fine male kumarce v gorčici (Gourmand-Gurken) priporoča tvrdka 87 (3-1) Kham & Murnik Sv. Petra cesta.

Prvi bizeljski mošt iz ameriških trt

se toči pri gospodu 85 (3-1) Ign. Druškoviču (p. d. pri „Figabirtu“) po 40 kr. liter. Rebula se toči po 40 kr. liter. K obilnemu obisku vabi vljudno J. C. Juvančić.

Lekarna pri Mariji pomagaj M. Leustek, Ljubljana, Reseljeva cesta št. 1, zraven mesarskega mosta. Melusine-zobna in ustna voda deluje izborno proti zobobolu in gnjilobi zob, utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust 1 stekl. 50 kr. 15 (52-40) Tanno-Chinin tinktura za lase katera ohranja lasišča, odpravlja luske in preprečuje izpadanje las. 1 steklenica 50 kr z navodom. Jedina zaloga: lekarna pri Mariji pomagaj M. Leustek. LJUBLJANA, Reseljeva cesta št. 1, zraven mesarskega mosta. Levčeva hiša.

Prej M. Učak Albert Robida M. Učak v Ljubljani, Rožne ulice št. 5 49 (23-19) izvršuje po najnižjih cenah sobna slikarska dela v vsakem slogu in ima tudi na blagovljni ogled veliko zbirko najnovejših vzorcev. — Dela na deželi se vzprejemajo ob vsakem času. Priporoča se posebnost za slikanje cerkev in kapel. — Naročajo se dela lahko tudi pismenim potom.

Janez Jax Ljubljana, Dunajska cesta 13. priporoča svojo veliko zalogo šivalnih strojev in strojev za vozarenje. (biciklov, velocipedov.) Ceniki franco na razpolago.

Alojzij Lenček, stavbeni in galanterijski klepar, LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 21. se priporoča slavnemu občinstvu v Ljubljani in na deželi za vse v njegovo stroko spadajoča dela. Zagotavlja najsolidnejšo postrežbo in 54 (32-20) zmerne cene.

Brata Eberl, Ljubljana, Frančiškanske ulice št. 4. Pleskarska mojstra 4 (47-38) c. kr državne in c. kr. priv. južne železnice. Slikarja napisov, stavbinska in pohištvena pleskarja. Tovarna za oljnate barve, lak in pokost. Zaloga originalnega karbolineja. Maščoba za konjska kopita in usnje.

Alojzij Večaj, pečarski mojster v Ljubljani, Opekarska cesta št. 61. priporoča svojo izborno zalogo vsakovrstnih pečij iz glinaste snovi od najpreprostejših do najfinejših rujave, zelene ali bele barve. Izdeluje na željo tudi peči v poljubni drugačni barvi. Natančno izvršuje naročila na štedilnike ter jamči za vse svoje izdelke jedno leto. Cene nizke. 1 (47-38)

Pleskarska in lakirarska obrt Josipa Makovca Breg št. 20, LJUBLJANA Breg št. 20. se priporoča spoštovanemu p. n. občinstvu za prevzemanje vseh v njegovo stroko spadajočih del, 47 (35-23) kakor v mestu tako na deželi zlasti vseh novošegnih vrst lesa s prosto roko imitovanih. Točno in solidno izvrševanje, pri uporabi najboljšega materiala in po kolikor mogoče najnižjih cenah.

Postrežba reelna in solidna! Otvoritev trgovine. Usojam si naznanjati, da sem otvoril na Sv. Petra cesti št. 2 pod tvrdko MAX ARMIČ prodajalnico z modnim, perilnim in tkanim blagom. Večletno delovanje v tej stroki mi je pripomoglo, da sem se zadostno izuril v spoznavanju blaga in mi je bilo zategadelj mogoče dobro blago po najnižjih cenah nakupiti in bom isto tudi kolikor mogoče ceno oddajal. 86 (3-1) Priporočujoč se za mnogobrojni obisk trgovine, beležim z odličnim spoštovanjem Max Armič. Naročila po pošti se točno solidno, in po ceni izvršujejo.

Somišljeniki! Agitujte za „Slovenski List“! — Pridobivajte novih naročnikov! Naznanilo in priporočilo. Slavnemu občinstvu najuljudnejše priporočam svojo bogato zalogo najraznovrstnejših klobukov, cilindrov čepic i. t. d. Zagotavljam dobro blago in nizko ceno. Velepoštovanjem 8 (52-40) J. Soklič, Stari trg št. 1 (pod Trančo).

Andr. Druškovič,

36 (47-37) trgovec z železnino

v Ljubljani, Mestni trg št. 9/10.

Priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnega v železarijo spadajočega blaga.

Štedilnike, lonce, pozlačene nagrobne križe, drevesa za oranje, vodne žage in pile, kovanja za okna in vrata, vsakovrstno orodje za mizarje, tesarje, ključavničarje in kovače, cement, traverze in še veliko drugih za rabo v hiši ali pri obrtu potrebnih stvari.

Poštena postrežba.

Cene kakor pri razprodaji!

Cene kakor pri razprodaji!

JOSIP REBEK,

ključavničarski mojster,

Francovo nabrežje št. 13. LJUBLJANA Francovo nabrežje št. 13.

Priporoča svojo delavnico za naročanje vseh

ključavničarskih del

ter napeljavo

hišnih telegrafov in telefonov.

11 (52-41)

Postavlja strelovode

in prevzema tudi posamezna dela te stroke.

Cene nizke.

Otvoritev!**Fr. Čuden.**

Največja zaloga vsakovrstnih ur, dragocenosti in srebrnega namiznega orodja. Trgovina z bicikli, šivalnimi stroji in muzikalnimi avtomati.

Dovoljujem si, slavnemu občinstvu naznaniti, da sem z dnem

11. septembra na sv. Petra cesti v novi Mayerjevi hiši pri frančiškanski cerkvi

82 (4-4)

veliko novo prodajalnico otvoril,

in da tudi prodajalnica na Mestnem trgu nasproti rotovža ostane.

Zahvaljujem se za obilni dosedanji obisk in se še zanaprej priporočam in vam, ker bodem zamogel še bolj postreči, in to po najnižjih tovarniških cenah.

Fran Čuden,

urar v Ljubljani nasproti frančiškanske cerkve.

Za vsa popravila jamčim! Ceniki tudi po pošti zastoj.

F. P. VIDIC & Co. v Ljubljani

ponujajo po najnižjih cenah vsakokoli množino

zidarske opeke,
zarebane strešne opeke (Falzziegel)

(izdelane iz najbolje znane vrhniške gline) z zraven spadajočo

stekleno zarezano opeko in strešnimi okni iz vlitiga železa

lončene peči in štedilnike

(lastnega izdelka)

46 (37-24)

Roman-cement

Dovški Portland-cement,

kakor vse v stavbinsko stroko spadajoče predmete.

Najnižje cene!!!

Kavarna Valvazor!**Kavarna Valvazor je zopet otvorjena!**

Čast mi je, slavnemu občinstvu v mestu in na deželi, sosebno pa svojim častitim nekdanjim obiskovalcem najudaneje naznanjati, da sem

v novozgrajeni Mayr-jevi hiši

Sv. Petra cesta št. 2

zopet otvoril nekdanj tako priljubljeno

kavarno Valvazor.

Novi, z največjo udobnostjo opremljeni prostori z najlepšim razgledom na Ljubljano in drevored ob nje obrežji.

Visok zračen lokal!

Časopisi, politični in ilustrovani, v različnih jeziki so vedno na razpolago. Dobre pijače in točna postrežba zagotovljena.

Iskreno zahvaljujoč vse svoje častite nekdanje obiskovalce kavarne Valvazor v Špitalskih ulicah, vamim sedaj iste, kakor tudi drugo slavno občinstvo v Ljubljani in na deželi, naj me blagovoli i nadalje obiskovati v novi moji kavarni.

V nadi, da me niso pozabili in da mi zopet izkažejo čast obiska, beležim

z najodličnejšim spoštovanjem udani

Andrej Stuppan,

lastnik kavarne Valvazor.

81 (3-3)